

Lublin, 17 grudnia 2013 r.

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W LUBLINIE
WOOS.410.153.2013.MH

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
Departament Regionalnego
Programu Operacyjnego
ul. Stefczyka 3B
20-151 Lublin

Na podstawie art. 54 ust. 1 i art. 57 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2013 r., poz.1235) oraz w nawiązaniu do pisma Dyrektora Departamentu Regionalnego Programu Operacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego znak: RPO-V.050.9.2013.WM z dnia 19.11.2013 r. (wpłynęło 19.11.2013 r.), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie przedstawia opinię w zakresie ochrony środowiska dotyczącą projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Na podstawie art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. z 2013 r., poz.1235), organem właściwym w sprawach opiniowania w ramach strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, w przypadku dokumentów innych niż opracowywane i zmieniane przez centralne organy administracji rządowej, jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. Zgodnie z art. 54 ust.1 ww. ustawy projekt dokumentu podlega opiniowaniu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 wpisuje się w główne cele określone w *Strategii Rozwoju Kraju 2020* oraz *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020*. Zakłada likwidację najważniejszych luk warunkujących rozwój województwa, występujących w zakresie infrastruktury (w szczególności transportowej oraz wykorzystania OZE) wspierając jednocześnie innowacyjność

i konkurencyjność gospodarki oraz wzmacniając aktywność zawodową społeczeństwa. W ramach RPO WL określone zostały cele szczegółowe, które będą realizowane poprzez 15 Osi Priorytetowych, odpowiadających celom tematycznym pakietu legislacyjnego UE.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie w ramach konsultacji społecznych przekazał uwagi do projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pismem znak: WOOS.0052.8.1.2013.MH z dnia 04.10.2013 r. oraz za pomocą formularza do zgłaszania uwag (ID 71231443491013531539) wypełnionego dnia 12.11.2013 r.

W prognozie oddziaływania na środowisko ocenie poddano przede wszystkim kierunki działań oraz sposób uwzględnienia w dokumencie celów środowiskowych. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że ustalenia projektu RPO WL są zgodne z Polityką ekologiczną Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016, a także strategią Europa 2020. Najważniejsze wyzwania określone w ww. dokumentach w zakresie polityki ochrony środowiska tj. zrównoważony rozwój, przystosowanie do zmian klimatu oraz ochrona różnorodności biologicznej zostały uwzględnione podczas formułowania celów dla poszczególnych osi priorytetowych.

W ramach celu tematycznego *Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem* wsparcie będą uzyskiwać projekty dotyczące realizacji przedsięwzięć przeciwpowodziowych, zwiększania małej retencji oraz wzrostu dyspozycyjności zasobów wodnych. Z kolei w ramach celu *Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną* we wszystkich sektorach podejmowane będą działania mające na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych mających również wpływ na zmiany klimatyczne zachodzące w kraju.

W prognozie oddziaływania na środowisko wykazano, że realizacja działań określonych w RPO WL wpłynie w większości pozytywnie na życie i zdrowie ludzi. Zakładane kierunki działań w ramach poszczególnych osi priorytetowych związane są z poprawą jakości środowiska, a przez to wpłyną w sposób pośredni i długotrwały na polepszenie warunków życia i zdrowia ludzi. Ponadto realizacja zadań przyczyni się do podniesienia kwalifikacji zawodowych ludności, edukacji oraz rozwoju infrastruktury zdrowotnej, co również wpłynie korzystnie na życie i zdrowie ludzi. Działania proponowane w ramach osi priorytetowych: *Badania i innowacje* oraz *Konkurencyjność przedsiębiorstw* przyczynią się do rozwoju przedsiębiorstw oraz tworzenia nowych miejsc pracy, co wpłynie korzystnie na polepszenie warunków życia mieszkańców. Potencjalne negatywne oddziaływania będą głównie związane z realizacją zadań w ramach priorytetów: *Energia przyjazna środowisku, efektywność energetyczna, gospodarka niskoemisyjna* oraz *Mobilność regionalna i ekologiczny transport*. Realizacja inwestycji związanych z wykorzystaniem OZE może powodować uciążliwości hałasowe, przede wszystkim w przypadku elektrowni wiatrowych oraz biogazowni, z którymi może być związana dodatkowo emisja odorów. Z kolei budowa infrastruktury elektroenergetycznej będzie źródłem promieniowania elektroenergetycznego. W prognozie stwierdzono również, że potencjalna intensyfikacja ruchu drogowego, wynikająca z rozwoju sieci drogowej, może spowodować wzrost zanieczyszczenia powietrza oraz emisję hałasu, która będzie najbardziej uciążliwa dla ludzi mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie dróg. Wszystkie oddziaływania negatywne mogą mieć zarówno charakter bezpośredni jak i pośredni oraz długotrwały. W celu ograniczenia

ewentualnych uciążliwości dla ludności zaleca się lokalizowanie inwestycji w sposób umożliwiający dotrzymanie obowiązujących standardów akustycznych.

W odniesieniu do środowiska wodnego największy wpływ będą miały działania realizowane w ramach priorytetów: *Energia przyjazna środowisku*, *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* oraz *Dziedzictwo kulturowe i poprawa stanu środowiska*. Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii przyczyni się do zmniejszenia presji na środowisko wodne. W ramach priorytetu *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* wspierane będą m.in. działania związane z ochroną przeciwpowodziową oraz zapobieganiem suszy poprzez rozbudowę infrastruktury przeciwpowodziowej oraz rozwój małej retencji głównie w północnej i wschodniej części województwa. W ramach tego priorytetu realizowane będą także działania mające na celu zmniejszenie ilości odpadów deponowanych na składowiskach, rekultywację składowisk oraz likwidację tzw. dzikich składowisk odpadów. W prognozie oceniono, że powyższe działania będą wpływały korzystnie na środowisko wodne ze względu na zmniejszenie ilości ognisk zanieczyszczeń. W ramach priorytetu *Dziedzictwo kulturowe i poprawa stanu środowiska* prowadzone będą działania mające na celu redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza, co w sposób pośredni wpłynie na poprawę jakości wód. W prognozie oddziaływania na środowisko stwierdzono, że zgodnie z wynikami badań, które zostały przeprowadzone przez WIOŚ, ok. 75% jednolitych części wód powierzchniowych jest zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych, w związku z powyższym konieczne jest zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony wód. Ponadto stwierdzono, że ze względu na ramowy charakter dokumentu nie jest możliwe jednoznaczne określenie wpływu na spełnienie celów środowiskowych dla poszczególnych jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych. Wskazano na konieczność przeprowadzenia takiej analizy na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć.

Realizacja działań ujętych w RPO WL będzie wpływała także na zasoby naturalne województwa lubelskiego. Ewentualne oddziaływania negatywne wynikające ze zwiększonego zapotrzebowania na surowce mineralne będą związane przede wszystkim z realizacją inwestycji budowlanych oraz infrastruktury transportowej. Będą to oddziaływania krótko i średniookresowe o charakterze bezpośrednim jak również pośrednim. W celu ograniczenia negatywnego wpływu wskazuje się m.in. na konieczność racjonalnego gospodarowania surowcami podczas prowadzenia prac budowlanych oraz wykorzystanie surowców z odzysku. Realizacja działań w ramach pozostałych osi priorytetowych będzie wpływała korzystnie na zasoby naturalne ze względu m.in. na racjonalne ich wykorzystanie, wzrost zastosowania odnawialnych źródeł do produkcji energii, preferowanie komunikacji zbiorowej oraz kształtowanie właściwych postaw społeczeństwa wobec zasobów środowiska.

Najistotniejsze znaczenie dla poprawy stanu powietrza na terenie województwa lubelskiego będą miały działania realizowane w ramach priorytetu *Energia przyjazna środowisku*. W prognozie stwierdzono, że wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł do produkcji energii oraz redukcja tzw. niskiej emisji przyczyni się w sposób bezpośredni do poprawy stanu powietrza atmosferycznego. Jednocześnie realizacja biogazowni może wpływać na pogorszenie jakości powietrza w skali lokalnej poprzez emisję tlenków azotu oraz odorów. W celu ograniczenia ewentualnych uciążliwości odorowych w prognozie wskazuje się na konieczność realizacji tego rodzaju inwestycji w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej oraz stosowanie zieleni izolacyjnej. Działania realizowane w ramach

priorytetu *Efektywność energetyczna* przyczynią się pośrednio do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza poprzez realizację termomodernizacji budynków oraz wymianę instalacji na urządzenia o najwyższej klasie efektywności energetycznej. W prognozie wykazano, że ewentualny bezpośredni negatywny wpływ na powietrze będzie wynikał z intensyfikacji ruchu samochodowego na zmodernizowanych lub wybudowanych odcinkach dróg oraz na szlakach komunikacyjnych objętych wzmożonym transportem odpadów do zakładów zagospodarowania odpadów.

W odniesieniu do powierzchni ziemi oraz gleby przewiduje się możliwość wystąpienia negatywnego oddziaływania polegającego na uszczelnieniu podłoża na skutek realizacji nowych obiektów budowlanych oraz sieci drogowej. Natomiast realizacja działań w ramach pozostałych osi priorytetowych wpłynie korzystnie na stan oraz jakość zasobów naturalnych poprzez m.in. rozwój nowych technologii, likwidację potencjalnych źródeł zanieczyszczeń oraz ponowne wykorzystanie terenów zdegradowanych.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na krajobraz będzie związane z zajmowaniem nowych terenów pod realizację inwestycji zarówno punktowych jak i liniowych. W przypadku nieuwzględnienia aspektów krajobrazowych w procesie inwestycyjnym może nastąpić bezpośrednie lub pośrednie pogorszenie tych walorów. Negatywny wpływ może także wynikać z realizacji obiektów mających charakter dominant. Będą to najczęściej elektrownie wiatrowe, farmy fotowoltaiczne, czy też elementy infrastruktury komunikacyjnej - wiadukty i estakady. W celu ograniczenia negatywnego wpływu na krajobraz należy lokalizować nowe inwestycje w sposób niezakłócający walorów krajobrazowych lub stosować rozwiązania minimalizujące ten wpływ np. zieleni izolacyjną. Z kolei korzystne oddziaływanie będzie wynikiem przeprowadzenia działań rekultywacyjnych, a także zabezpieczenia cennych przyrodniczo obszarów na terenie województwa lubelskiego.

Generalnie realizacja działań określonych w RPO WL wpłynie pozytywnie w sposób bezpośredni i pośredni na zabytki oraz dobra materialne województwa lubelskiego. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą być związane z prowadzeniem prac budowlanych w sąsiedztwie obiektów zabytkowych.

W prognozie przeanalizowano i oceniono wpływ realizacji RPO WL na różnorodność biologiczną, faunę, florę oraz obszary chronione. Realizacja nowych obiektów budowlanych będzie wpływała negatywnie na faunę i florę w sposób bezpośredni i pośredni poprzez zajęcie terenu, co może prowadzić do degradacji siedlisk przyrodniczych. Stwierdzono także, że produkcja energii ze źródeł odnawialnych może wpływać zarówno pozytywnie jak i negatywnie na różnorodność biologiczną. Rozwój energetyki wiatrowej może oddziaływać negatywnie na awifaunę i chiropterofaunę, głównie poprzez kolizje z turbinami wiatrowymi. Z kolei wykorzystanie hydroenergetyki może powodować negatywny wpływ na migrację ichtiofauny oraz funkcjonowanie ekosystemów zależnych od wód. Wprowadzenie dużych powierzchni upraw monokulturowych roślin energetycznych może spowodować zubożenie agroekosystemów. Z kolei przeprowadzenie termomodernizacji budynków może spowodować zubożenie populacji zwierząt poprzez ograniczenie dostępnych dla nich siedlisk. Realizacja inwestycji drogowych może powodować zaburzenia w funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych. W prognozie wskazuje się na konieczność uwzględnienia aspektów środowiskowych podczas projektowania nowych inwestycji, w szczególności liniowych w zakresie m.in. zachowania drożności korytarzy migracyjnych zwierząt. Pozytywne

oddziaływanie na florę i faunę będzie związane z polepszeniem stanu powietrza, wody, gleb na skutek zwiększenia wykorzystania OZE, a przez to poprawą jakości środowiska. Prowadzoną czynną ochroną przyrody na obszarach chronionych umożliwi ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego. Działania realizowane w ramach pozostałych priorytetów będą oddziaływały pośrednio, ale pozytywnie na różnorodność biologiczną.

W prognozie oddziaływania na środowisko stwierdzono, że wszelkie inwestycje będą realizowane poza obszarami parków narodowych oraz rezerwatów. Na terenie parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu mogą być realizowane inwestycje w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, ochrony powietrza i energetyki, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, budowy nowych przedsiębiorstw, a także inwestycji drogowych. W prognozie stwierdzono, że charakter oddziaływania danej inwestycji na przedmiot ochrony będzie uzależniony od lokalizacji, przyjętych rozwiązań technicznych, skali przedsięwzięcia oraz zastosowanych działań minimalizujących. Podczas realizacji inwestycji wskazuje się na konieczność uwzględnienia planów ochrony parków krajobrazowych oraz przepisów prawnych regulujących zasady zagospodarowania na terenach objętych ochroną prawną. W prognozie zidentyfikowano także działania, które mogą potencjalnie negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, przy czym największe zagrożenie może być związane z realizacją inwestycji w zakresie gospodarki wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej. Potencjalnym zagrożeniem może być zakłócenie okresu lęgowego parków wodno – błotnych, spiętrzenie cieków i związane z tym zmiany składu gatunkowego ichtiofauny oraz utrudnienia w funkcjonowaniu cieków jako korytarzy ekologicznych. Inwestycje planowane w ramach KPOŚK na terenie województwa lubelskiego będą polegały na rozbudowie oczyszczalni ścieków Hutki oraz Terespol, które zlokalizowane są w granicach obszarów Natura 2000. W prognozie stwierdzono, że realizacja tych inwestycji przyczyni się do poprawy jakości wody, a tym samym do poprawy stanu ekosystemów wodnych. W prognozie oddziaływania na środowisko zaproponowano szereg działań minimalizujących ewentualne negatywne oddziaływanie realizacji zadań inwestycyjnych na obszary chronione. Na etapie oceny oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć należy dokonać wyboru najważniejszych działań minimalizujących dostosowanych do lokalizacji inwestycji oraz rodzaju oddziaływania.

Zatem można stwierdzić, że przy zastosowaniu zaproponowanych działań minimalizujących oraz przeprowadzeniu procedury oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcie dla poszczególnych inwestycji nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym także na przedmiot ochrony oraz spójność obszarów sieci Natura 2000.

W prognozie oddziaływania na środowisko stwierdzono, że osiągnięcie zamierzonych celów RPO WL 2014-2020 polegających m.in. na wsparciu przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach, promowaniu dostosowania do zmian klimatu, zapobieganiu ryzyku i zarządzania ryzykiem, ochronie środowiska naturalnego i wspieraniu efektywności wykorzystania zasobów nie będzie prowadzić do negatywnych oddziaływań o charakterze transgranicznym. Zaznaczono także, że ewentualne transgraniczne oddziaływanie będzie wynikało z przyjętych rozwiązań technologicznych oraz konkretnej lokalizacji.

Powyzszą opinie przedstawiono po zapoznaniu się z projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz prognozą oddziaływania na środowisko.

Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
S. Siskiewicz

Otrzymują:

1. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego.
2. a/a.